ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.5.2023
COM(2023) 616 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 του Λουξεμβούργου και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 του Λουξεμβούργου

{SWD(2023) 616 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 του Λουξεμβούργου και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 του Λουξεμβούργου

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών[1], και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών[2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[3], με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ιδίως για να προωθήσει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να καταστήσει τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της

[1] ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

εδαφικής συνοχής εντός της ΕΕ και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας επικαιροποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 2022, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(2) Στις 22 Νοεμβρίου 2022, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023[4], η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2023 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στις 23 Μαρτίου 2023, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της έρευνας με βάση τις τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 22 Νοεμβρίου 2022, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2023, στην οποία το Λουξεμβούργο συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2023 του Λουξεμβούργου. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, η οποία εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 16 Μαΐου 2023, καθώς και την πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2023 όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 13 Μαρτίου 2023.

(3) Μολονότι οι οικονομίες της ΕΕ επιδεικνύουν αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, το γεωπολιτικό πλαίσιο εξακολουθεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις. Ενόσω η ΕΕ παραμένει σταθερά στο πλευρό της Ουκρανίας, το θεματολόγιο οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ επικεντρώνεται στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των ενεργειακών κλυδωνισμών τόσο στα ευάλωτα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις βραχυπρόθεσμα, καθώς και στη συνέχιση των προσπαθειών για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, τη στήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, τη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και την αύξηση της ανθεκτικότητας μεσοπρόθεσμα. Επικεντρώνεται επίσης σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της ΕΕ.

(4) Την 1η Φεβρουαρίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο *Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών*[5] με σκοπό την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ και τη στήριξη της ταχείας μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα. Το σχέδιο συμπληρώνει τις συνεχιζόμενες προσπάθειες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του REPowerEU. Στόχος του είναι να παράσχει ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για την κλιμάκωση της ενωσιακής παραγωγικής ικανότητας όσον αφορά τις τεχνολογίες και τα προϊόντα μηδενικών καθαρών εκπομπών που απαιτούνται για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της ΕΕ για το κλίμα, καθώς και για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε σχετικές κρίσιμες πρώτες ύλες, μεταξύ άλλων με τη διαφοροποίηση της προμήθειας, την κατάλληλη αξιοποίηση των γεωλογικών πόρων στα κράτη μέλη και τη μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης των πρώτων υλών. Το σχέδιο βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: προβλέψιμο και απλουστευμένο ρυθμιστικό περιβάλλον, επιτάχυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, βελτίωση των δεξιοτήτων και ανοικτό εμπόριο για ανθεκτικές

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.

αλυσίδες εφοδιασμού. Στις 16 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης ανακοίνωση με τίτλο *Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030*[6], διαρθρωμένη με βάση εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς, με στόχο να καταβληθούν προσπάθειες για ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα ενισχύει την ανάπτυξη. Η ανακοίνωση καθορίζει προτεραιότητες πολιτικής που αποσκοπούν στην ενεργό εξασφάλιση διαρθρωτικών βελτιώσεων, καλά εστιασμένων επενδύσεων και κανονιστικών μέτρων για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και των κρατών μελών της. Οι παρακάτω συστάσεις συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων.

(5) Το 2023 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σύμφωνα με την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αφορούν το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020 και 2022 παραμένουν εξίσου συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(6) Ο κανονισμός REPowerEU[7], που εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στην ταχεία σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της ΕΕ από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Θα συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια και στη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Ο κανονισμός επιτρέπει στα κράτη μέλη να προσθέσουν νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU. Θα συμβάλουν επίσης στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ, όπως περιγράφεται στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών, καθώς και στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων σχετικά με την ενέργεια οι οποίες εκδόθηκαν για τα κράτη μέλη το 2022 και, κατά περίπτωση, το 2023. Με τον κανονισμό REPowerEU θεσπίζεται νέα κατηγορία μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, η οποία διατίθεται στα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση νέων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σχετικά με την ενέργεια στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητάς τους.

(7) Στις 8 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία παρέχει κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024. Αποσκοπεί στη στήριξη της προετοιμασίας των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, στην ενίσχυση του συντονισμού των πολιτικών[8]. Η Επιτροπή υπενθύμισε ότι η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης

---

6 COM(2023) 168 final.

7 Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1).

8 COM(2023) 141 final.

θα απενεργοποιηθεί στα τέλη του 2023. Ζήτησε την ανάληψη δημοσιονομικών πολιτικών κατά την περίοδο 2023-2024 οι οποίες θα διασφαλίσουν τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους και θα αυξήσουν τη δυνητική ανάπτυξη με βιώσιμο τρόπο. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να προσδιορίσουν στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης 2023 τον τρόπο με τον οποίο τα δημοσιονομικά τους σχέδια θα διασφαλίσουν την τήρηση της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα, καθώς και την εύλογη και συνεχή μείωση του χρέους, ή τη διατήρηση του χρέους σε συνετά επίπεδα, μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να καταργήσουν σταδιακά τα εθνικά δημοσιονομικά μέτρα που θέσπισαν για την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων από τους κλυδωνισμούς των τιμών της ενέργειας, αρχίζοντας από τα λιγότερο στοχευμένα. Επισήμανε ότι, εάν τα μέτρα στήριξης χρειαστεί να παραταθούν λόγω νέων πιέσεων στις τιμές της ενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να στοχοθετήσουν τα μέτρα τους πολύ καλύτερα απ' ό,τι στο παρελθόν προς όφελος των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η Επιτροπή πρότεινε οι δημοσιονομικές συστάσεις να ποσοτικοποιηθούν, να διαφοροποιηθούν και να διατυπωθούν με βάση τις καθαρές πρωτογενείς δαπάνες, όπως προτείνεται στην ανακοίνωσή της σχετικά με τις κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ[9]. Συνέστησε σε όλα τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να προστατεύουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική χρήση των κονδυλίων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ, ιδίως υπό το πρίσμα της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και των στόχων ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή επισήμανε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

(8) Στις 26 Απριλίου 2023, η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετικές προτάσεις για την εφαρμογή συνολικής μεταρρύθμισης των κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Κεντρικός στόχος των προτάσεων είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους και η προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σκοπός των προτάσεων είναι να παράσχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα μεγαλύτερου ελέγχου στην κατάρτιση των μεσοπρόθεσμων σχεδίων τους, προβλέποντας παράλληλα ένα αυστηρότερο καθεστώς επιβολής για να διασφαλίσουν ότι τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων τους. Στόχος είναι να ολοκληρωθεί το νομοθετικό έργο το 2023.

(9) Στις 21 Απριλίου 2021, το Λουξεμβούργο υπέβαλε στην Επιτροπή το εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού. Στις 13 Ιουλίου 2021, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Λουξεμβούργου[10]. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από απόφαση της Επιτροπής, η οποία λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του

9 COM(2022) 583 final.

10 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Λουξεμβούργου (ST 10155/21, ST 10155/21 ADD 1).

κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, ότι το Λουξεμβούργο έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.

(10) Στις 28 Απριλίου 2023 το Λουξεμβούργο υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και, στις 27 Απριλίου 2023, το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2023 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση του Λουξεμβούργου σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την επίτευξη του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(11) Στις 24 Μαΐου 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2023 για το Λουξεμβούργο[11]. Αξιολόγησε την πρόοδο του Λουξεμβούργου όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2022 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Λουξεμβούργου. Με βάση την ανάλυση αυτή, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο του Λουξεμβούργου όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(12) Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για το Λουξεμβούργο και δημοσίευσε τα αποτελέσματά της στις 24 Μαΐου 2023[12]. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το Λουξεμβούργο δεν αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, έχουν πρόσφατα αυξηθεί οι ευπάθειες που σχετίζονται με τις υψηλές τιμές των κατοικιών και το υψηλό χρέος των νοικοκυριών, αλλά φαίνεται να περιορίζονται συνολικά μέχρι στιγμής και αναμένεται να μετριαστούν μεσοπρόθεσμα. Η μεγάλη αύξηση του πληθυσμού, παράλληλα με την αύξηση της ενυπόθηκης πίστης, για την οποία παρέχει κίνητρα η δημοσιονομική στήριξη, έχει αυξήσει τη ζήτηση για στέγαση, ενώ η προσφορά είναι περιορισμένη από την περιορισμένη διαθέσιμη γη για κατασκευές και από την αποθεματοποίηση γης για κερδοσκοπία. Το διευρυνόμενο κενό μεταξύ ζήτησης και προσφοράς στέγασης έχει οδηγήσει σε μεγάλες αυξήσεις των τιμών των κατοικιών, με αυξανόμενους κινδύνους υπερτίμησης των κατοικιών και επιδείνωσης της οικονομικής προσιτότητας. Οι τιμές των κατοικιών παρέμειναν σαφώς σταθερές στα τέλη του 2022 και ο αριθμός των συναλλαγών στον τομέα της στέγασης μειώθηκε απότομα, επειδή η αύξηση των επιτοκίων οδήγησε σε στροφή την αγορά. Ωστόσο, δεν αναμένεται απότομη διόρθωση των τιμών των κατοικιών, επειδή τα εισοδήματα διατηρούνται σε καλά επίπεδα και η έλλειψη προσφοράς αναμένεται να συνεχιστεί. Το χρέος των νοικοκυριών είναι πολύ υψηλό ως προς το διαθέσιμο εισόδημα και αυξάνεται, ενώ ο δανεισμός παρέμεινε κάπως σταθερός στα τέλη του 2022. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία των νοικοκυριών είναι επίσης σημαντικά, το χρέος σταδιακά αυξάνεται προς τα υψηλότερα επίπεδα εισοδήματος και πλούτου,

[11] SWD(2023) 616 final.
[12] SWD(2023) 638 final.

και ο τραπεζικός τομέας είναι υγιής, γεγονός που συνολικά μετριάζει τους μακροοικονομικούς κινδύνους. Πρόσθετες προσπάθειες πολιτικής, μεταξύ άλλων με την εντατικοποίηση και την ιεράρχηση της έγκρισης και της εφαρμογής πρόσφατων μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των περιοδικών φόρων για την αύξηση της προσφοράς οικοδομήσιμης γης, σε συνδυασμό με την εν εξελίξει μεταρρύθμιση του χωροταξικού σχεδιασμού, θα μπορούσαν να συμβάλουν στην τόνωση της προσφοράς στέγασης, μεταξύ άλλων μέσω της στοχευμένης παροχής οικονομικά προσιτής και κοινωνικής στέγασης για όσους έχουν μεγαλύτερη ανάγκη. Η αποδοτικότητα της αγοράς ενοικίασης ακινήτων θα μπορούσε επίσης να βελτιωθεί. Επιπλέον, η μείωση της έκπτωσης φόρου για τους τόκους ενυπόθηκων δανείων, η οποία πρόσφατα αυξήθηκε σημαντικά, θα μείωνε τα φορολογικά κίνητρα δανεισμού που στηρίζουν τις υψηλές τιμές των κατοικιών.

(13) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat[13], το πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης του Λουξεμβούργου μειώθηκε από 0,7 % του ΑΕΠ το 2021 σε 0,2 % το 2022, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης αυξήθηκε ελαφρώς από 24,5 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2021 σε 24,6 % στα τέλη του 2022.

(14) Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε από τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Το 2022, τα μέτρα μείωσης των εσόδων περιλάμβαναν μείωση των φόρων επί των προϊόντων ώστε να μειωθούν οι τιμές καταναλωτή για τη βενζίνη, το ντίζελ και το πετρέλαιο θέρμανσης κατά 0,075 EUR ανά λίτρο, ενώ τα μέτρα αύξησης των δαπανών περιλάμβαναν τη θέσπιση πίστωσης ενεργειακού φόρου[14], ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που πλήττονται από τις αυξανόμενες τιμές της ενέργειας και τον περιορισμό των αυξήσεων των τιμών του αερίου. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το καθαρό δημοσιονομικό κόστος αυτών των μέτρων ανήλθε στο 0,5 % του ΑΕΠ το 2022. Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε επίσης από το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία, το οποίο εκτιμάται σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2022. Ταυτόχρονα, το εκτιμώμενο κόστος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης λόγω COVID-19 μειώθηκε σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2022, από 0,8 % το 2021.

(15) Στις 18 Ιουνίου 2021, το Συμβούλιο συνέστησε στο Λουξεμβούργο[15] να συνεχίσει να επιδιώκει έναν υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό το 2022, μεταξύ άλλων χάρη στην ώθηση που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.

(16) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός[16] το 2022 ήταν υποστηρικτικός, στο -0,9 % του ΑΕΠ, όπως συνέστησε το Συμβούλιο.

---

13 Eurostat - Δείκτες ευρώ, 47/2023, 21.4.2023.

14 Οι πληρωτέες πιστώσεις φόρου μπορούν να υπερβαίνουν τη φορολογική υποχρέωση και να αφορούν μη φορολογούμενους, καθώς και φορολογούμενους· ως εκ τούτου, ταξινομούνται ως δαπάνες στους εθνικούς λογαριασμούς (ΕΣΟΛ 2010, σημεία 20.167 και 20.168).

15 Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2021 του Λουξεμβούργου (ΕΕ C 304 της 29.7.2021, σ. 73).

16 Για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού χρησιμοποιείται η μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων), εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της Covid-19, αλλά συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ, σε σχέση με τη μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. πλαίσιο 1 στους δημοσιονομικούς στατιστικούς πίνακες.

Ακολουθώντας τη σύσταση του Συμβουλίου, το Λουξεμβούργο συνέχισε να στηρίζει την ανάκαμψη με επενδύσεις χρηματοδοτούμενες από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ ανήλθαν στο 0,1 % του ΑΕΠ το 2022 (0,1 % του ΑΕΠ το 2021). Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν ουδέτερη συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό[17]. Επομένως, το Λουξεμβούργο διατήρησε τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) είχε επεκτατική συμβολή ύψους 1,3 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Αυτή η σημαντική επεκτατική συμβολή περιλάμβανε τον πρόσθετο αντίκτυπο των μέτρων προς μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας (πρόσθετο καθαρό δημοσιονομικό κόστος ύψους 0,5 % του ΑΕΠ), καθώς και το κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία (0,1 % του ΑΕΠ). Ταυτόχρονα, οι επιδοτήσεις, άλλες τρέχουσες δαπάνες και η ενδιάμεση κατανάλωση συνέβαλε επίσης (0,3 % του ΑΕΠ) στην αύξηση των καθαρών πρωτογενών τρεχουσών δαπανών. Επομένως, το Λουξεμβούργο δεν διατήρησε επαρκώς υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών. Αυτή η σημαντική επεκτατική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών οφειλόταν εν μέρει μόνο στα μέτρα για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας, καθώς και στο κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία.

(17) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές στο πρόγραμμα σταθερότητας είναι ευνοϊκό το 2023 και μετέπειτα. Η κυβέρνηση προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 2,4 % το 2023 και κατά 3,8 % το 2024. Συγκριτικά, στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ είναι χαμηλότερη κατά 1,6 % το 2023 και κατά 2,4 % το 2024, κυρίως λόγω της χαμηλότερης συμβολής των καθαρών εξαγωγών στην ανάπτυξη το 2023 και της εγχώριας ζήτησης το 2024[18].

(18) Στο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, η κυβέρνηση αναμένει ότι το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης θα επιδεινωθεί σε δείκτη ελλείμματος 1,5 % του ΑΕΠ το 2023. Η επιδείνωση το 2023 αντικατοπτρίζει κυρίως πρόσθετα μέτρα για τη στήριξη των εισοδημάτων των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων μετά τις υψηλές τιμές της ενέργειας και τον πληθωρισμό. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από 24,6 % στα τέλη του 2022 σε 26,1 % στα τέλη του 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής το δημόσιο έλλειμμα υπολογίζεται στο 1,7 % του ΑΕΠ για το 2023. Το ποσοστό αυτό είναι ελαφρώς υψηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας, κυρίως λόγω της ελαφράς μείωσης των φορολογικών εσόδων,

[17] Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες είχαν συσταλτική συμβολή ύψους 0,4 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ, λόγω της μείωσης των «Λοιπών κεφαλαιακών μεταβιβάσεων», οι οποίες σχετίζονταν κυρίως με τη σταδιακή κατάργηση της στήριξης προς τις επιχειρήσεις και της συνδρομής για την ανάκαμψη στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19 (*Ταμείο ανάκαμψης και αλληλεγγύης για τις επιχειρήσεις*).

[18] Για το ονομαστικό ΑΕΠ, η εικόνα είναι ελαφρώς διαφορετική· το πρόγραμμα σταθερότητας προβλέπει ρυθμούς αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ κατά 4,7 % το 2023 και κατά 6,0 % το 2024, ενώ οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν υψηλότερο ρυθμό 7,1 % το 2023 και συγκρίσιμο ρυθμό ύψους 5,9 % το 2024.

σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα είναι ελαφρώς χαμηλότερος και ότι θα ανέλθει σε 25,9 % στα τέλη του 2023. Η διαφορά οφείλεται σε υψηλότερη αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ το 2023, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής.

(19) Το ισοζύγιο της κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να εξακολουθήσει να επηρεάζεται από τα μέτρα που θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Πρόκειται για μέτρα που παρατάθηκαν από το 2022 (συγκεκριμένα, περιορισμός των αυξήσεων των τιμών του αερίου με την επιδότηση του ενεργειακού κόστους των νοικοκυριών και των τελών δικτύου, σταθεροποίηση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας μέσω επιδοτήσεων προς τα νοικοκυριά και μέτρα στήριξης προς τις επιχειρήσεις) και νέα μέτρα, όπως επιδοτήσεις για την παροχή θέρμανσης μέσω δικτύων τηλεθέρμανσης και για μεγάλες κατοικίες, καθώς και επιδοτήσεις για την προώθηση της αυτοκατανάλωσης μέσω φωτοβολταϊκής ηλεκτρικής ενέργειας από εταιρείες. Το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής ότι θα ανέλθει σε 1,1 % του ΑΕΠ το 2023[19]. Το 2023 ορισμένα μέτρα δεν στοχεύουν στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις, ενώ τα περισσότερα μέτρα δεν διατηρούν το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, το ύψος των στοχευμένων μέτρων στήριξης, το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη δημοσιονομική σύσταση για το 2023, εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής σε 0,6 % του ΑΕΠ το 2023 (έναντι 0,4 % του ΑΕΠ το 2022).

(20) Στις 12 Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο συνέστησε[20] στο Λουξεμβούργο να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει το 2023 ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής[21], λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Το Λουξεμβούργο θα πρέπει να είναι έτοιμο να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στο Λουξεμβούργο να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης.

(21) Το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα είναι επεκτατικός (-1,5 % του ΑΕΠ), σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Προηγήθηκε επεκτατικός δημοσιονομικός προσανατολισμός το 2022 (-0,9 % του ΑΕΠ). Η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) το 2023

---

19 Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των τρεχόντων εσόδων και δαπανών, καθώς και —κατά περίπτωση— των μέτρων σε επίπεδο κεφαλαιουχικών δαπανών.

20 Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 του Λουξεμβούργου και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 του Λουξεμβούργου (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 128).

21 Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη (10ετής μέση) αύξηση του δυνητικού προϊόντος του Λουξεμβούργου, που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού, εκτιμάται σε 7,8 % σε ονομαστικούς όρους.

προβλέπεται να έχει επεκτατική συμβολή ύψους 1,3 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Σε αυτήν περιλαμβάνεται το αυξημένο κόστος των στοχευμένων μέτρων στήριξης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας κατά 0,3 % του ΑΕΠ. Ως εκ τούτου, η επεκτατική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών τρεχουσών δαπανών οφείλεται μόνο εν μέρει στη στοχευμένη στήριξη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας. Η επεκτατική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) οφείλεται επίσης, μεταξύ άλλων παραγόντων, σε κοινωνικές παροχές εκτός αυτών σε είδος, σε επιδοτήσεις που σχετίζονται με μη στοχευμένα μέτρα στον τομέα της ενέργειας, σε μόνιμες αυξήσεις των μισθών του δημόσιου τομέα, σε εφάπαξ συνεισφορά στον προϋπολογισμό της ΕΕ και στη μείωση συντελεστών ΦΠΑ. Συνολικά, η προβλεπόμενη αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ προβλέπεται να ανέλθουν στο 0,2 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται ότι θα έχουν επεκτατική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 0,1 εκατοστιαίων μονάδων. Το Λουξεμβούργο σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ, ενώ προβλέπεται να διατηρήσει και τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις[22]. Σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, όπως ο εξηλεκτρισμός των δημόσιων μεταφορών, η ενίσχυση του δικτύου τραμ και του σιδηροδρομικού δικτύου, το ταμείο για το κλίμα και την ενέργεια για τη στήριξη της απόκτησης φωτοβολταϊκών πανέλων, η ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών και η ασφάλεια των ψηφιακών επικοινωνιών (κβαντική τεχνολογία), που χρηματοδοτούνται εν μέρει από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ.

(22) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να αυξηθεί σε 1,7 % του ΑΕΠ το 2024. Η αύξηση το 2024 αντικατοπτρίζει κυρίως την επέκταση των μέτρων στήριξης για την άμβλυνση των επιπτώσεων της πληθωριστικής αύξησης στα εισοδήματα νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Το πρόγραμμα προβλέπει ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα αυξηθεί σε 27,5 % στα τέλη του 2024. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 1,5 % του ΑΕΠ το 2024. Το ποσοστό αυτό είναι ελαφρώς χαμηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα, κυρίως λόγω της χαμηλότερης αύξησης του εισοδήματος εξαρτημένης εργασίας και των κοινωνικών μεταβιβάσεων, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα είναι χαμηλότερος και ότι θα ανέλθει σε 27,0 % στο τέλος του 2024.

(23) Το πρόγραμμα σταθερότητας προβλέπει την παράταση των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας έως τα τέλη του 2024. Επί του παρόντος, η Επιτροπή στηρίζεται στην παραδοχή ότι το καθαρό κόστος των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας

[22] Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν ουδέτερη συμβολή στο ΑΕΠ.

θα ανέλθει σε 0,5 % του ΑΕΠ το 2024[23] έναντι 1,1 % του ΑΕΠ το 2023. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στην παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας. Τα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας που σχεδιάζεται επί του παρόντος να παραμείνουν σε ισχύ το 2024 δεν φαίνεται να στοχεύουν σε ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις. Τα περισσότερα από αυτά δεν διατηρούν πλήρως το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης.

(24) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ζητεί ετήσια βελτίωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου κατά 0,5 % του ΑΕΠ ως ενδεικτικό ποσοστό για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου[24]. Λαμβανομένων υπόψη των παραμέτρων δημοσιονομικής βιωσιμότητας[25], θα ήταν σκόπιμη η βελτίωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά τουλάχιστον 0,3 % του ΑΕΠ για το 2024. Για να διασφαλιστεί η βελτίωση αυτή, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών[26] το 2024 δεν θα πρέπει να υπερβεί το 4,8 %, σύμφωνα με την υπόδειξη της παρούσας σύστασης. Ταυτόχρονα, τα εναπομένοντα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας (που επί του παρόντος εκτιμώνται από την Επιτροπή σε 1,1 % του ΑΕΠ το 2023) θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά το 2023, ανάλογα με τις εξελίξεις στην αγορά ενέργειας και ξεκινώντας από τα λιγότερο στοχευμένα μέτρα, ενώ οι πόροι που θα εξοικονομηθούν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών κάτω από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης για το 2024. Ωστόσο, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών το 2023 δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Αν αυτό επιβεβαιωθεί, θα ήταν σκόπιμη η χαμηλότερη αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024.

(25) Με την παραδοχή αμετάβλητων πολιτικών, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών στο 2,9 % το 2024, ποσοστό χαμηλότερο από τον συνιστώμενο ρυθμό αύξησης.

(26) Σύμφωνα με το πρόγραμμα, οι δημόσιες επενδύσεις αναμένεται να παραμείνουν σταθερές στο 4,5 % του ΑΕΠ το 2023 και το 2024. Το πρόγραμμα αναφέρεται σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, οι οποίες αναμένεται να συμβάλουν στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Σε αυτές περιλαμβάνονται επενδύσεις για την

---

23 Ο ορισμός των μέτρων στον τομέα της ενέργειας από την Επιτροπή περιλαμβάνει μόνο μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που επηρεάζουν άμεσα τις τιμές της ενέργειας ή παρέχουν προσωρινή εισοδηματική στήριξη για την κατανάλωση ενέργειας. Τα γενικά μέτρα στήριξης του πληθωρισμού δεν ταξινομούνται ως μέτρα στον τομέα της ενέργειας, γεγονός που εξηγεί τη διαφορά στο εκτιμώμενο δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας μεταξύ του προγράμματος σταθερότητας και των προβλέψεων της Επιτροπής.

24 Πρβλ. άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, το οποίο απαιτεί επίσης προσαρμογή άνω του 0,5 % του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη με δημόσιο χρέος που υπερβαίνει το 60 % του ΑΕΠ ή με πιο σημαντικούς κινδύνους για τη βιωσιμότητα του χρέους.

25 Η Επιτροπή εκτίμησε ότι το Λουξεμβούργο θα χρειαστεί σταθερό διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο για να διασφαλίσει ότι το δημόσιο χρέος διατηρείται σε συνετά επίπεδα μεσοπρόθεσμα. Η εκτίμηση αυτή βασίστηκε στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής. Αφετηρία για την εκτίμηση αυτή ήταν το προβλεπόμενο δημόσιο έλλειμμα και χρέος για το 2024, το οποίο βασιζόταν στην παραδοχή της απόσυρσης των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας το 2024.

26 Ως καθαρές πρωτογενείς δαπάνες ορίζονται οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δαπάνες, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, καθώς και των δαπανών για την κυκλική ανεργία.

προώθηση της ενεργειακής και της ψηφιακής μετάβασης, οι οποίες αποτελούν επίσης μέρος το σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(27) Το πρόγραμμα σταθερότητας περιγράφει μια μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πορεία έως το 2027. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σταδιακά σε 1,0 % του ΑΕΠ το 2025 και σε 0,8 % έως το 2026, προτού αυξηθεί ελαφρώς σε 0,9 % το 2027. Ως εκ τούτου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προγραμματίζεται να παραμείνει σε επίπεδο κάτω του 3 % του ΑΕΠ κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει το πρόγραμμα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από 27,5 % στο τέλος του 2024 σε 29,0 % έως το τέλος του 2027.

(28) Ο αντίκτυπος των δημογραφικών τάσεων στις δημόσιες δαπάνες θα οξυνθεί τις επόμενες δεκαετίες, διότι ο αριθμός συνταξιούχων ανά εργαζόμενο αναμένεται να αυξηθεί σταθερά λόγω της γήρανσης του πληθυσμού και της επιβράδυνσης των καθαρών μεταναστευτικών ροών. Σύμφωνα με το σενάριο χωρίς αλλαγή πολιτικής, το Λουξεμβούργο θα αντιμετωπίσει μία από τις μεγαλύτερες αυξήσεις των συνταξιοδοτικών δαπανών της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ, οι οποίες προβλέπεται να διπλασιαστούν σε περίπου 18 % του ΑΕΠ έως το 2070, το υψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ. Αυτό θα οδηγήσει σε σημαντική αύξηση του δημόσιου χρέους, γεγονός που θα θέσει σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας δεν πραγματεύεται τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος. Συγκεκριμένα, το σχέδιο δεν ασχολείται με τις αρνητικές επιπτώσεις των συστημάτων πρόωρης συνταξιοδότησης και των οικονομικών κινήτρων για πρόωρη αποχώρηση από την αγορά εργασίας, τα οποία συμβάλλουν στο χαμηλό ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας. Η αύξηση της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης θα είχε θετικό μακροοικονομικό αντίκτυπο και θα μπορούσε να μειώσει τις δαπάνες για συντάξεις, δεδομένου ότι υψηλότερο ποσοστό εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας στην απασχόληση θα στήριζε την οικονομική ανάπτυξη. Η καταπολέμηση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού στην ΕΕ είναι ουσιαστικής σημασίας για: i) την πρόληψη της στρέβλωσης του ανταγωνισμού μεταξύ επιχειρήσεων· ii) τη διασφάλιση της δίκαιης μεταχείρισης των φορολογουμένων· και iii) τη διασφάλιση των δημόσιων οικονομικών. Το Λουξεμβούργο είναι μια μικρή ανοικτή οικονομία, με μεγάλο διεθνή χρηματοπιστωτικό τομέα, γεγονός που σε μεγάλο βαθμό εξηγεί την ύπαρξη μεγάλων χρηματοοικονομικών ροών. Ωστόσο, οι ροές αυτές αντικατοπτρίζουν επίσης την παρουσία πολλών αλλοδαπών εταιρειών στη χώρα, οι οποίες ασκούν δραστηριότητες ενδοομιλικής ταμειακής διαχείρισης. Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η απουσία παρακράτησης φόρου, ή ισοδύναμων μέτρων για τις πληρωμές τόκων και δικαιωμάτων προς περιοχές δικαιοδοσίας που εφαρμόζουν χαμηλή ή μηδενική φορολογία, πέραν των χωρών που περιλαμβάνονται στον ενωσιακό κατάλογο μη συνεργάσιμων περιοχών δικαιοδοσίας[27]. Οι εξερχόμενες πληρωμές τόκων και δικαιωμάτων από εταιρείες με έδρα το Λουξεμβούργο προς δικαιοδοσίες τρίτων χωρών θα ήταν δυνατό να υπόκεινται σε ελάχιστη ή καμία φορολόγηση, αν οι εν λόγω πληρωμές δεν φορολογηθούν ή υποβληθούν σε χαμηλή φορολογία στη δικαιοδοσία του αποδέκτη. Το Λουξεμβούργο έχει λάβει ορισμένα μέτρα για την καταπολέμηση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού. Ωστόσο, μέχρι στιγμής τα μέτρα αυτά είναι ανεπαρκή για την αντιμετώπιση αυτών των χαρακτηριστικών του φορολογικού

[27] Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 2022, σχετικά με τον αναθεωρημένο ενωσιακό κατάλογο μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας (ΕΕ C 103/01 της 3.2.2022, σ. 1).

συστήματος, τα οποία είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν από τις πολυεθνικές εταιρείες για την εφαρμογή επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού.

(29) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Η υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Λουξεμβούργου προχωρεί. Το Λουξεμβούργο υπέβαλε την πρώτη αίτηση πληρωμής του στις 28 Δεκεμβρίου 2022, η οποία αντιστοιχεί σε 26 ορόσημα και στόχους στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, για την εκταμίευση 20 εκατ. EUR στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή δημοσίευσε τη θετική προκαταρκτική αξιολόγησή της στις 28 Απριλίου 2023. Η αίτηση πληρωμής συζητείται πλέον στο Συμβούλιο. Τα εν λόγω ορόσημα και οι στόχοι περιλαμβάνουν την έναρξη ισχύος της μεταρρύθμισης του «συμφώνου στέγασης 2.0», που αποσκοπεί στην αύξηση της προσφοράς οικονομικά προσιτών κατοικιών προς ενοικίαση που προσφέρουν οι δήμοι, τις επενδύσεις για την ψηφιοποίηση του δημόσιου τομέα και την ανάπτυξη υπερασφαλών επικοινωνιών, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού με τη δρομολόγηση του προγράμματος «FutureSkills» («Μελλοντικές δεξιότητες»), καθώς και μια μεταρρύθμιση για την προμήθεια καθαρών οχημάτων. Το Λουξεμβούργο υπέβαλε τροποποίηση του σχεδίου του στις 11 Νοεμβρίου 2022, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 17 Ιανουαρίου 2023. Το Λουξεμβούργο αναμένεται να υποβάλει κεφάλαιο για το REPowerEU και έχει ήδη αποφασίσει να μεταφέρει 128,5 εκατ. EUR από το αποθεματικό προσαρμογής στο Brexit (BAR) στον ΜΑΑ για τη χρηματοδότηση της υλοποίησής του. Η ταχεία συμπερίληψη του νέου κεφαλαίου για το REPowerEU στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα επιτρέψει τη χρηματοδότηση πρόσθετων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη στήριξη των στρατηγικών στόχων του Λουξεμβούργου στον τομέα της ενέργειας και της πράσινης μετάβασης. Η συστηματική και αποτελεσματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει σημαντική για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που υπερβαίνουν το σχέδιο, και για να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής.

(30) Η Επιτροπή ενέκρινε όλα τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής του Λουξεμβούργου το 2022. Η ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε συνέργεια με αυτό, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας, καθώς και την επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης στο Λουξεμβούργο.

(31) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που πραγματεύεται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει ορισμένες πρόσθετες προκλήσεις, ιδίως τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών η οποία αφορά κυρίως το συνταξιοδοτικό σύστημα, νομικά κενά που θα ήταν δυνατό να χρησιμοποιηθούν από πολυεθνικές εταιρείες που εφαρμόζουν επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό, ευπάθειες που σχετίζονται με τις υψηλές τιμές των κατοικιών και το χρέος των νοικοκυριών, αδυναμίες του εκπαιδευτικού συστήματος που επιτείνουν την ανισότητα και ζητήματα που σχετίζονται με την ενεργειακή

πολιτική και την πράσινη μετάβαση, συμπεριλαμβανομένων δυνητικών φραγμών στη μετάβαση από τα ορυκτά καύσιμα και ζητημάτων που αφορούν το δίκτυο μεταφορών.

(32) Οι βασικές δεξιότητες και οι συνολικές επιδόσεις των μαθητών εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το κοινωνικοοικονομικό και γλωσσικό τους υπόβαθρο. Τα μέσα επίπεδα βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων στην ηλικία των 15 ετών, όπως μετρήθηκαν από το Πρόγραμμα Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών (PISA) του ΟΟΣΑ, είναι σημαντικά χαμηλότερα στο Λουξεμβούργο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Το χάσμα μεταξύ προνομιούχων μαθητών και μειονεκτούντων συμμαθητών τους είναι μεγαλύτερο στο Λουξεμβούργο από οποιαδήποτε άλλη χώρα της ΕΕ. Το εκπαιδευτικό σύστημα δεν εφοδιάζει όλους τους μαθητές με τις αναγκαίες βασικές δεξιότητες για την κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας της χώρας. Η γλώσσα που ομιλείται στο εθνικό σχολικό σύστημα σε επίπεδο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι η λουξεμβουργιανή, ενώ οι μαθητές μαθαίνουν να διαβάζουν και να γράφουν στα γερμανικά. Όλα τα μαθήματα (εκτός από τη γαλλική γλώσσα) διδάσκονται στα γερμανικά. Έτσι δημιουργείται πολύ υψηλή ζήτηση για γλωσσικές δεξιότητες σε μια χώρα όπου μόνο ένας στους τρεις μαθητές ομιλεί τη λουξεμβουργιανή ως πρώτη γλώσσα. Το ποσοστό των νέων ηλικίας 18-24 ετών που εγκατέλειψαν την εκπαίδευση και την κατάρτιση χωρίς να έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αυξήθηκε από 6,3 % το 2018 σε 8,2 % το 2022. Τον Σεπτέμβριο του 2022, το Λουξεμβούργο δρομολόγησε πιλοτικό σχέδιο σε τέσσερα δημοτικά σχολεία, όπου οι μαθητές αρχίζουν να μαθαίνουν πρώτα στα γαλλικά και στη συνέχεια στα γερμανικά. Αν επεκταθεί σε περισσότερα σχολεία, η προσέγγιση αυτή θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών των οποίων η πρώτη γλώσσα δεν είναι τα γαλλικά. Το Λουξεμβούργο αύξησε επίσης την προσφορά του όσον αφορά τα δημόσια διεθνή σχολεία: από το σχολικό έτος 2022/2023, το 4 % των μαθητών σε επίπεδο προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι εγγεγραμμένοι σε τέτοια σχολεία, όπου μπορούν να επιλέξουν μεταξύ αγγλικών, γαλλικών ή γερμανικών ως γλώσσα διδασκαλίας. Αν αυτή η επιλογή διδασκαλίας μέσω μίας κύριας γλώσσας επεκταθεί ώστε να καλύπτει μεγαλύτερο μέρος του σχολικού πληθυσμού, θα μπορούσε να βελτιώσει σημαντικά τις πιθανότητες των μαθητών να επιτύχουν καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα.

(33) Το ενεργειακό σύστημα του Λουξεμβούργου χαρακτηρίζεται από υψηλή εξάρτηση από τις εισαγωγές και εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα. Η χώρα είναι μεγάλος καθαρός εισαγωγέας ενέργειας. Εξαρτάται σχεδόν εξ ολοκλήρου από τις εισαγωγές πρωτογενούς ενέργειας, με ποσοστό εξάρτησης 92 % το 2021. Το πετρέλαιο αποτελεί το 69 % του ενεργειακού μείγματος του Λουξεμβούργου και το φυσικό αέριο το 18 %, ενώ το 12 % προήλθε από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, με δυναμικότητα 572 MW το 2022. Το Λουξεμβούργο δεν εισάγει πετρέλαιο από τη Ρωσία. Όσον αφορά το αέριο, η εξάρτηση από τη Ρωσία είναι περιορισμένη, καθώς σχεδόν το 100 % του αερίου που καταναλώθηκε στο Λουξεμβούργο εισήχθη από αγωγούς από το Βέλγιο και τη Γερμανία, προερχόμενο από τη Νορβηγία και τις Κάτω Χώρες. Η κατανάλωση φυσικού αερίου στο Λουξεμβούργο μειώθηκε κατά 26 % κατά την περίοδο από τον Αύγουστο του 2022 έως τον Μάρτιο του 2023, σε σύγκριση με τη μέση κατανάλωση αερίου κατά την ίδια περίοδο τα προηγούμενα 5 έτη, υπερβαίνοντας τον στόχο μείωσης του 15 %. Το Λουξεμβούργο θα μπορούσε να συνεχίσει τις προσπάθειές του για προσωρινή μείωση της ζήτησης αερίου έως τις 31 Μαρτίου 2024[28].

[28] Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου και κανονισμός (ΕΕ) 2023/706 του Συμβουλίου.

(34) Αν και το Λουξεμβούργο είναι σε μεγάλο βαθμό διασυνδεδεμένο όσον αφορά τόσο την ηλεκτρική ενέργεια όσο και το αέριο, θα χρειαστούν περαιτέρω επενδύσεις ενόψει της αυξανόμενης παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της ζήτησης ενέργειας. Το Λουξεμβούργο πρέπει να αντιμετωπίσει την πρόκληση της ανεπαρκούς προσφοράς στέγασης, επιτυγχάνοντας παράλληλα τους στόχους του για την ενέργεια και το κλίμα. Υπάρχει επίσης ανάγκη ανακαίνισης του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος. Με το 20,8 % του συνολικού δυναμικού εξοικονόμησης ενέργειας (σε όρους GWh), ο τομέας της κατασκευής και ανακαίνισης κατοικιών αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη πηγή σωρευτικού δυναμικού εξοικονόμησης ενέργειας έως το 2030. Περίπου το 89 % του κτιριακού αποθέματος κατοικιών χρησιμοποιεί συστήματα θέρμανσης βασισμένα σε ορυκτά καύσιμα (πετρέλαιο θέρμανσης και φυσικό αέριο). Στο πλαίσιο αυτό, οι δήμοι θα διαδραματίσουν καίριο ρόλο. Η κυκλοφοριακή συμφόρηση επιβαρύνει την οικονομία και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, ενώ οι μεταφορές αντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό της κατανάλωσης πετρελαίου και το 59 % των συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, σε σύγκριση με τον μέσο όρο 24 % της ΕΕ για το 2019. Αν και το Λουξεμβούργο θέσπισε ορισμένα σχετικά μέτρα για τη βελτίωση των βιώσιμων μεταφορών, πρόσθετες, πιο στοχευμένες παρεμβάσεις θα συμβάλουν σημαντικά στη μείωση της εξάρτησης από το πετρέλαιο και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Αυτό αντικατοπτρίζεται στο ΕΣΕΚ του Λουξεμβούργου, το οποίο θέτει ως στόχο έως το 2030 το 40 % του στόλου οχημάτων του να αποτελείται από ηλεκτρικά οχήματα και οχήματα με ρευματολήπτη. Το Λουξεμβούργο έχει θέσει το ίδιο ως στόχο να καταστεί κλιματικά ουδέτερο έως το 2050. Έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο τα τελευταία χρόνια στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, αλλά παραμένει ένα από τα κράτη μέλη με το χαμηλότερο μερίδιο. Θα χρειαστούν περαιτέρω αυξήσεις του επιπέδου φιλοδοξίας για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, την αύξηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της ενεργειακής απόδοσης προκειμένου το Λουξεμβούργο να επιτύχει τους ενεργειακούς στόχους του για το 2030 —να εξασφαλίσει το 25 % της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και να μειώσει την τελική κατανάλωση ενέργειας κατά 40 % έως 44 % σε σύγκριση με το 2007.

(35) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε τομείς και επαγγέλματα καίριας σημασίας για την πράσινη μετάβαση, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η κατασκευή, η ανάπτυξη και η συντήρηση τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, δημιουργούν εμπόδια στη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Τα υψηλής ποιότητας συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και τα στοχευμένα μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης είναι καίριας σημασίας για τη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ένταξης και της ανακατανομής του εργατικού δυναμικού. Προκειμένου να αποδεσμευτεί η αναξιοποίητη προσφορά εργατικού δυναμικού, τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι προσβάσιμα, ιδίως για τα άτομα και στους τομείς που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση. Το Λουξεμβούργο έχει αυξήσει τις προσπάθειές του για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση των εργαζομένων σε παρακμάζοντες και μετασχηματιζόμενους τομείς. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε ορισμένα επαγγέλματα, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντών χάραξης πολιτικής και σχεδιασμού. Αυτό αποτελεί πιθανό φραγμό στην πράσινη μετάβαση και στην υλοποίηση του REPowerEU.

(36) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 και η γνώμη του[29] αποτυπώνεται στη σύσταση 1 κατωτέρω.

(37) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ώστε i) να διατηρήσουν τη βιωσιμότητα του χρέους και να μη στηρίξουν ευρέως τη συνολική ζήτηση το 2023, να στοχεύσουν καλύτερα τα δημοσιονομικά μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας και να εξετάσουν κατάλληλους τρόπους για τη σταδιακή παύση της στήριξης καθώς θα μειώνονται οι πιέσεις στις τιμές της ενέργειας· ii) να διατηρήσουν υψηλό επίπεδο δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης· iii) να στηρίξουν τις μισθολογικές εξελίξεις που μετριάζουν την απώλεια της αγοραστικής δύναμης, περιορίζοντας παράλληλα τις δευτερογενείς επιδράσεις στον πληθωρισμό, να βελτιώσουν περαιτέρω τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας και να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις δεξιοτήτων· iv) να βελτιώσουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και να διασφαλίσουν ότι η ενεργειακή στήριξη των επιχειρήσεων είναι οικονομικά αποδοτική και προσωρινή, ότι απευθύνεται σε βιώσιμες επιχειρήσεις και ότι διατηρεί τα κίνητρα για την πράσινη μετάβαση· και v) να διαφυλάξουν τη μακροοικονομική σταθερότητα και να παρακολουθούν τους κινδύνους, συνεχίζοντας παράλληλα τις εργασίες για την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης. Για το Λουξεμβούργο, οι συστάσεις 1, 2 και 4 συμβάλλουν στην εφαρμογή της πρώτης, της δεύτερης, της τρίτης, της τέταρτης και της πέμπτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ.

ΣΥΝΙΣΤΑ στο Λουξεμβούργο να λάβει μέτρα το 2023 και το 2024 προκειμένου:

1. Να καταργήσει σταδιακά τα ισχύοντα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας έως τα τέλη του 2023, αξιοποιώντας τα κονδύλια που θα εξοικονομήσει για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση μέτρων στήριξης, να διασφαλίσει ότι τα μέτρα αυτά στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας.

   Να ακολουθήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, περιορίζοντας συγκεκριμένα την ονομαστική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024 σε 4,8 % κατά μέγιστο.

   Να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων του ΜΑΑ και άλλων κονδυλίων της ΕΕ, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

   Για την περίοδο μετά το 2024, να συνεχίσει να εφαρμόζει μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική σταδιακής και βιώσιμης εξυγίανσης, σε συνδυασμό με επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την επίτευξη υψηλότερης βιώσιμης ανάπτυξης, ώστε να επιτύχει συνετή μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική θέση.

   Να μειώσει τους κινδύνους που σχετίζονται με τη στεγαστική αγορά, ιδίως με τη μείωση της της έκπτωσης φόρου για τους τόκους ενυπόθηκων δανείων και με τη λήψη

[29] Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 και του άρθρου 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.

μέτρων για την αύξηση της προσφοράς οικοδομήσιμης γης. Να ασχοληθεί με τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος, ιδίως με τον περιορισμό των επιλογών πρόωρης συνταξιοδότησης και την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης για εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας. Να αυξήσει τα μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, συγκεκριμένα με τη διασφάλιση επαρκούς φορολόγησης των εξερχόμενων πληρωμών τόκων και δικαιωμάτων σε δικαιοδοσίες που εφαρμόζουν μηδενική/χαμηλή φορολογία.

2. Να προχωρήσει στη σταθερή υλοποίηση του οικείου αναθεωρημένου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και να οριστικοποιήσει άμεσα το κεφάλαιο για το REPowerEU με σκοπό την ταχεία έναρξη της υλοποίησής του. Να προχωρήσει στην ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, σε στενή συμπληρωματικότητα και συνέργεια με το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

3. Να βελτιώσει τις επιδόσεις του σχολικού εκπαιδευτικού συστήματος και να προωθήσει τις ίσες ευκαιρίες για όλους τους μαθητές, ιδίως με την προσαρμογή της διδασκαλίας στις ανάγκες των μειονεκτούντων μαθητών και εκείνων που προέρχονται από διάφορα γλωσσικά υπόβαθρα.

4. Να μειώσει την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα επιταχύνοντας την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την ικανότητα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, χαλαρώνοντας τις διαδικασίες αδειοδότησης και επενδύοντας στην ενεργειακή απόδοση τόσο στον οικιστικό όσο και στον μη οικιστικό τομέα. Να στηρίξει τους δήμους στην κατάρτιση λεπτομερών τοπικών σχεδίων για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της αιολικής ενέργειας και των φωτοβολταϊκών, και για συστήματα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης. Να προωθήσει περαιτέρω τον εξηλεκτρισμό των μεταφορών και να επενδύσει σε δίκτυα και υποδομές δημόσιων μεταφορών. Να εντείνει τις προσπάθειες πολιτικής που αποσκοπούν στην παροχή και την απόκτηση των δεξιοτήτων οι οποίες απαιτούνται για την πράσινη μετάβαση.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος